

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΣ

50

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 275/1997

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Α΄ ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίαση της 19-5-1997

Σύνθεση:

Προεδρεύων : Γεώργιος Παπασωτηρίου, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Νομικοί Σύμβουλοι : Σπ. Σκουτέρης, Θ. Θεοφανόπουλος, Γ. Κατράνης, Χρ. Θωμόπουλος, Βλ. Ασημακόπουλος, Ε. Παπαϊσιδώρου και Φωκίων Γεωργακόπουλος.

Πάρεδροι : (γνώμες χωρίς ψήφο) : Μεταξία Ανδροβιτσάνεα και Κουήν Χουρμουζιάν.

Εισηγητής: Γεώργιος Παπασωτηρίου, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αρίθμ. ερωτήματος : Υπ' αριθ. Α1/186/24-4-1997 του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (Δ/ση Εκκλησιαστικής Διοίκησης Τμ. Α΄).

Περίληψη ερωτήματος: Εκτίθεται ότι « Εκδόθηκε η από 9-12-1994 απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, (υπόθεση αριθμ. 10/1993/405/483-484) με την οποία το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αποδέχθηκε την προσφυγή Ιερών Μονών και τις αιτιάσεις τους κατά του Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τις οποίες ο ν. 1700/1987, παραβίασε το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου 1 και το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Σε συμμόρφωση προς την ανωτέρω απόφαση, εξεδόθη ο ν. 2413/1996 (ΦΕΚ 124 Α΄) ο οποίος στο άρθρο 55 αποκαθιστά τα δικαιώματα και

συμφέροντα των Ιερών Μονών που θίγονται από το ν. 1700/1987 και οι οποίες δεν προσχώρησαν στην Σύμβαση μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος που κυρώθηκε με το ν. 1811/1988.

Η αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει το ανωτέρω άρθρο αναφέρεται στον σκοπό της διατάξεως και συγκεκριμένα τονίζει ότι η διάταξη προτείνεται προς το σκοπό της πληρέστερης εναρμόνισης του εσωτερικού μας δικαίου προς το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου 1 και το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως.

Το Δημόσιο ανέλαβε μέχρι την 6^η Ιουνίου 1997 την υποχρέωση να διευκρινισθούν ζητήματα που αφορούν το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 55, που σχετίζονται με την απόδειξη των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων των Ιερών Μονών και την αναγνώριση του καθεστώτος που ίσχυε ως προς αυτά, προ της θέσεως σε ισχύ του ν. 1700/1987 και ερωτάται:

α) Είναι σύμφωνη με το γράμμα και το πνεύμα του άρθρου 55 του ν. 2413/1996 η ερμηνεία ότι τα περιουσιακά δικαιώματα των ανωτέρω Ιερών Μονών έναντι παντός τρίτου αποκαθίστανται αυτοδικαίως και επανέρχονται στο καθεστώς που ίσχυε προ της θέσεως σε ισχύ του ν. 1700/1987;

β) Είναι σύμφωνη με το γράμμα και το πνεύμα του άρθρου 55 του ν. 2413/1996 η ερμηνεία ότι ως προς την κτήση της νομής και των εμπραγμάτων δικαιωμάτων των Ιερών Μονών έναντι του Δημοσίου ισχύουν όσα ακριβώς ίσχυαν προ της θέσεως σε ισχύ του ν. 1700/1987;

γ) Καλύπτει η ανωτέρω ερμηνεία του άρθρου 55 του ν. 2413/1996 τα συμφέροντα του Δημοσίου;»

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Επί του άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α΄ Τμήμα) εγνωμοδότησε ομόφωνα ως ακολούθως:

Ι. Με το ν. 1700/1987 «Ρύθμιση θεμάτων εκκλησιαστικής περιουσίας» η αποκλειστική διοίκηση, διαχείριση και εκπροσώπηση της ακίνητης περιουσίας των Ι.Μονών, περιήρχετο στον Οργανισμό Διαχείρισεως Εκκλησιαστικής Περιουσίας (ΟΔΕΠ), ως προς την οποία, είτε αυτή ανήκει σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία στη «διατηρητέα» ή «διατηρούμενη», είτε στην «εκπονητέα» ή «ρευστοποιητέα» περιουσία, έχει ο ΟΔΕΠ την

ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση (άρθρο 1 παρ. 1) στον οποίο παρήχето η δυνατότητα παραχώρησης αυτής για αξιοποίηση και εκμετάλλευση σε αγρότες μέλη γεωργικών ή κτηνοτροφικών συνεταιρισμών καθώς και σε γεωργικούς και κτηνοτροφικούς συνεταιρισμούς ή φορείς του δημόσιου τομέα, με αντίστοιχο οικονομικό αντάλλαγμα προς τις οικείες Ι. Μονές ποσοστού επί του αντίστοιχου ακαθαρίστου εισοδήματος, προοριζομένου για τις ανάγκες εκάστης οικείας Μονής (παρ. 1 άρθρου 2).

Επίσης ορίζετο ότι μέσα σε προθεσμία 6 μηνών από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, ο ΟΔΕΠ μπορούσε να μεταβιβάσει με σύμβαση προς το Ελλ. Δημόσιο την κυριότητα της μοναστηριακής περιουσίας, όπως αυτή περιγράφεται στην ίδια διάταξη, εξαιρέσει μικρών εκτάσεων περίξ των Ι. Μονών, προοριζομένων για αυτοκαλλιέργεια από τους μοναχούς (παρ. 2 άρθρου 2). Με την παρέλευση 'απράκτου της κατά τ'άνω προθεσμίας, (παρ. 1Α του άρθρου 3), τα ακίνητα που βρίσκονταν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου, στη νομή και κατοχή των Ι.Μονών, θεωρούνται ότι ανήκουν στην κυριότητα του Ελλ. Δημοσίου, εκτός των ακινήτων επί των οποίων οι Μονές θα απεδείκνυαν ότι έχουν τίτλο κυριότητας ή έχει αναγνωρισθεί η κυριότητά τους με διάταξη νόμου η αμετάκλητη δικαστική απόφαση έναντι του Δημοσίου.

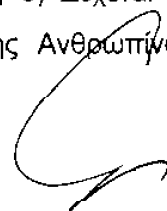
Ακολούθως, μεταξύ του Ελλ. Δημοσίου και της Διαρκούς Ι. Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, εξουσιοδοτημένης από 149 Ι. Μονές, υπογράφηκε η από 11-5-1988 σύμβαση παραχώρησης στο Δημόσιο της δασικής και αγροτολιβαδικής περιουσίας των συμβαλλομένων Ι. Μονών, η σύμβαση δε αυτή κυρώθηκε με το ν. 1811/1988. Ορίσθηκε δε ότι από τη δημοσίευση του νόμου αυτού η διοίκηση και διαχείριση της αστικής εν γένει περιουσίας των Ι. Μονών που δεν συμβάλλονται στη σύμβαση, περιέρχεται στη Διαρκή Ι. Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος. Για τη λοιπή περιουσία των Μονών αυτών, ισχύουν οι διατάξεις του ν. 1700/1987 (άρθρο δεύτερο παρ. 3). Ενώ με το άρθρο 3 της σύμβασης, ο ΟΔΕΠ καταργείται, η δε διατηρητέα αστική και απομένουσα στην κυριότητα νομή και κατοχή των συμβαλλομένων Ι. Μονών περιουσία, θα διαχειρίζεται από τις Μονές αυτές δια της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος ύστερα από εξουσιοδοτήσεις των Ηγουμενουσυμβουλίων τους. Εξ άλλου η ρευστοποιητέα αστική και απομένουσα στις συμβαλλόμενες μονές αγροτολιβαδική και δασική περιουσία,

θα διοικείται και διαχειρίζεται από την Εκκλησία της Ελλάδος, η οποία θα νομιμοποιείται ενεργητικά και παθητικά ως προς την περιουσία αυτή, υπεισερχομένη στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του καταργουμένου ΟΔΕΠ.

Το Δημόσιο σε αντάλλαγμα για την παραχώρηση της κυριότητας της περιουσίας των Ι. Μονών που συμβλήθηκαν στην σύμβαση, ανέλαβε τη μισθοδοσία των ιεροκηρύκων που μισθοδοτούνταν από τον Ο.Δ.Ε.Π. και την ενίσχυση των Μονών με ποσό ίσο με το 1% επί του συνολικού κονδυλίου του τακτικού προϋπολογισμού, που διατίθεται από το Υπουργείο Παιδείας για την κάλυψη των δαπανών για την Εκκλησία (μισθοδοσία αρχιερέων, ιερέων, ιεροκηρύκων, υπαλλήλων Μητροπόλεων, Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης, κ.λ.π.).

Οι Ι. Μονές Άνω Ξενιάς Θεσσαλίας, Αγίας Λαύρας Καλαβρύτων, Μεταμορφώσεως Σωτήρος Μετεώρων, Χρυσολεοντίσσης Αίγινας, Μεγάλου Σπηλαιού Καλαβρύτων, Φλαμουρίου Βόλου, Ασωμάτων Πετράκη και Οσίου Λουκά Βοιωτίας, προσέφυγαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και υποστήριξαν ότι οι νόμοι 1700/1987* και 1811/1988, παραβιάζουν τα δικαιώματά τους που απορρέουν από τα άρθρα 6, 9, 11, 13 και 14 της Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και το άρθρο 1 του Πρώτου προσθέτου πρωτοκόλλου.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μετά την εξέταση του παραδεκτού και της ουσίας της προσφυγής, παρέπεμψε την υπόθεση στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων το οποίο εξέδωσε την από 9-12-1994 απόφασή του (υπόθεση αριθμ. 10/1993/405/483-484), με την οποία και βάσει των αναφερομένων στο σκεπτικό της αιτιολογιών, 1) απορρίπτει την αίτηση των τριών Ι. Μονών που ήταν συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση της 11-5-1988 (Ασωμάτων Πετράκη, Οσίου Λουκά Βοιωτίας και Φλαμουρίου Βόλου), 2) Δέχεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 1 του πρώτου πρωτοκόλλου, προκειμένου για τις αιτούσες Ι. Μονές που δεν ήταν συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση της 11-5-1988, ενώ δεν υπήρξε παραβίαση για τις Ι. Μονές που ήταν συμβαλλόμενα μέρη, 3) Δέχεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης Ανθρωπίνων

Δικαιωμάτων ως προς τις αιτούσες I. Μονές που δεν ήσαν συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση της 11-5-1988.

Τέλος το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, καλεί την Ελληνική Κυβέρνηση και τις αιτούσες I. Μονές, να υποβάλουν μέσα σε προθεσμία 6 μηνών (η προθεσμία αυτή παρατάθηκε στη συνέχεια μέχρι της 6-6-1997) « τις παρατηρήσεις τους επί του θέματος και ιδιαιτέρως να ενημερώσουν το Δικαστήριο για τυχόν συμφωνία που θα συνάψουν».

Σημειώνεται ότι οι διατάξεις της συμβάσεως Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ως άνω που κρίνεται ότι παραβιάζονται με τους ν. 1700/87 και 1811/88 έναντι των αιτουσών Ιερών Μονιών έχουν ως εξής : Της συμβάσεως : « Άρθρο 6 1 Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δίκαιως δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας, υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος το οποίον θα αποφασίση είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως.....».

Του πρώτου πρωτοκόλλου : « Άρθρο 1. Πάν φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθή της ιδιοκτησίας αυτού ειμή διά λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπόμενους, υπό του νόμου και των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου, όρους.....».

II. Σχετικά με την εκδοθείσα ως άνω απόφαση, παρατηρείται ότι, το Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δεν έχει την εξουσία να τροποποιήσει ή να καταργήσει την εσωτερική νομοθεσία των συμβαλλομένων Κρατών, ούτε την εξουσία να αναμορφώσει ή να καταργήσει αποφάσεις που εκδόθηκαν από διοικητικές ή δικαιοδοτικές αρχές των κρατών αυτών.

Εν τούτοις τα συμβαλλόμενα Κράτη έχουν υποχρέωση σύμφωνα με το άρθρο 53 της σύμβασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων, να συμμορφωθούν προς τις αποφάσεις που εκδόθηκαν επί υποθέσεων στις οποίες ήσαν διάδικα.

Εκτέλεση της αποφάσεως σημαίνει εκτέλεση του διατακτικού της, λαμβανομένων υπόψη των αιτιολογιών εκείνων που είναι αναγκαίες για την επιστηριξή του. Η υποχρεωτική ισχύς της αποφάσεως δεν εκτείνεται στις αιτιολογίες εκείνες που υπερβαίνουν την εμβέλεια του διατακτικού. Ειδικότερα, σχετικά με τη λήψη γενικών μέτρων προς εναρμόνιση της εθνικής εννόμου

τάξεως, προς τις αποφάσεις του Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η υποχρέωση που έχει η πολιτεία δυνάμει του άρθρου 53, να συμμορφωθεί προς την απόφαση του Δικαστηρίου, καθιστά συχνά αναγκαία της λήψη μέτρων γενικών, που υπερβαίνουν τα όρια της συγκεκριμένης υποθέσεως.

Το Κράτος οφείλει, στην περίπτωση αυτή, χρησιμοποιώντας τα μέσα που κρίνει πλέον κατάλληλα, να εξαλείψει τις συνέπειες της παραβιάσεως αλλά και να ενεργήσει κατά τρόπο που η νομοθετική ή κανονιστική διάταξη, θα παύσει να εφαρμόζεται, κατά τρόπο που θα συνιστούσε παραβίαση της Συμβάσεως. Η υποχρέωση εκτελέσεως της αποφάσεως συνιστά υποχρέωση αποτελέσματος. Είναι δηλαδή μία υποχρέωση που περιορίζεται στη δέσμευση του διάδικου Κράτους να εξασφαλίσει ορισμένο αποτέλεσμα, ενώ καταλείπεται στο ίδιο η φροντίδα επιλογής των οικείων μέσων, ως προς την οποία διαθέτει ευρεία διακριτική ευχέρεια. Έντεūθεν παρέπεται ότι η εκτέλεση του διατακτικού της αποφάσεως, όπως τούτο ερμηνεύεται υπό το πρίσμα των αιτιολογιών που αναγκαίως το επιστηρίζουν, ενδέχεται να επιβάλλει την παρέμβαση της νομοθετικής ή κανονιστικής εξουσίας. Αυτό δύναται να συμβεί, ιδίως, τόσο όταν από τις διαπιστώσεις της αποφάσεως προκύπτει ότι η νομοθετική ή κανονιστική διάταξη, κατ'άμεσο τρόπο, χωρίς να υπάρχει οποιοδήποτε ατομικό μέτρο εκτελέσεως της, παρεβίασε τα δικαιώματα του προσφεύγοντα, όσο και όταν, κατά κατά το σκεπτικό της αποφάσεως, η παραβίαση δεν είναι παρά ή έμμεση συνέπεια μίας νομοθετικής διατάξεως. Έτσι εν προκειμένω μετά την άνω απόφαση από 9-12-1994 του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και σε συμμόρφωση προς αυτήν, ώστε να λήξει η υφισταμένη δικαστική εκκρεμότητα, με τις ως άνω Ι. Μονές που δεν ήσαν συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση της 11-9-88, η Κυβέρνηση της Ελλάδος (Ελλ. Δημόσιο), κατέληξε στην ψήφιση του άρθρου 55 του ν. 2413/1996, το οποίο έχει ως εξής:

« 1. Οι Ιερές Μονές, που δεν συμβλήθηκαν στη σύμβαση που υπογράφηκε στις 11 Μαΐου 1988 μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος και κυρώθηκε με το ν. 1811/1988 (ΦΕΚ 231 Α') ούτε προσχώρησαν μεταγενέστερα σε αυτήν, έχουν την ικανότητα να είναι διάδικοι και νομιμοποιούνται ενεργητικά και παθητικά στις δίκες που αφορούν τα δικαιώματα και συμφέροντά τους σχετικά με την

περιουσία τους που καταλαμβάνεται από τους νόμους 1700/1987 (ΦΕΚ 61 Α΄) και 1811/1988 (ΦΕΚ 231 Α΄) Η απόδειξη των εμπραγμάτων δικαιωμάτων και της νομής των Ιερών Μονών στην προαναφερόμενη περιουσία γίνεται με κάθε αποδεικτικό μέσο που προβλέπεται στις οικείες διατάξεις της Πολιτικής Δικονομίας, με την επιφύλαξη των διατάξεων που ίσχυαν πριν από τους νόμους 1700/1987 και 1811/1988 ως προς την κτήση νομής εμπραγμάτων δικαιωμάτων έναντι του Ελληνικού Δημοσίου.

2. Ανακαλούνται από τότε που εκδόθηκαν και θεωρούνται ως μηδέποτε εκδοθείσες όλες οι διοικητικές πράξεις οποιουδήποτε είδους και όλες οι εγκύκλιοι που εκδόθηκαν από οποιαδήποτε αρχή δύναμει ή σε εκτέλεση των νόμων 1700/87 και 1811/1988 σε ότι αφορά τις Ιερές Μονές της παρ. 1 του παρόντος.

3. Κάθε αντίθετη διάταξη, δικονομική ή ουσιαστική καταργείται όσον αφορά τις Ιερές Μονές της παρ. 1 του παρόντος».

Σύμφωνα εξάλλου με την αιτιολογική έκθεση της σχετικής τροπολογίας, με την άνω διάταξη, «εναρμονίζεται πληρέστερα το εσωτερικό μας δίκαιο της μοναστηριακής περιουσίας προς τις επιταγές του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και του άρθρου 1 του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου της που κυρώθηκαν με το ν.δ. 53/1974 (Α΄256)».

III. Εν όψει των ανωτέρω εκτιθεμένων και του διατακτικού και των αιτιολογιών της απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, εν σχέσει προς την διαπιστούμενη με αυτή αντίθεση των διατάξεων των ν. 1700 /1987 και 1811 /1988 προς την Ευρωπαϊκή σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και δη προς το άρθρο 6 παρ. 1 αυτής και άρθρ. 1 του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου, έναντι των Ι. Μονών που προσέφυγαν στο άνω Δικαστήριο, οι οποίες δεν συμβλήθηκαν στην σύμβαση της 11-5-1988, όσον αφορά τα υπό στοιχεία α΄ και β΄ ερωτήματα της Υπηρεσίας σημειωτέα τα εξής :

Με τη θέσπιση της άνω διατάξεως του άρθρου 55 του ν. 2413/1996, κατά τη γνώμη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Α΄τμήμα) αίρεται οπωσδήποτε η εφαρμογή των διατάξεων των άνω νόμων, κατά το μέτρο που κρίθηκαν ότι έρχονται σε αντίθεση προς την άνω σύμβαση, έναντι των Μονών

αυτών, οι οποίες ως εκ τούτου, επανέρχονται και αποκαθίστανται στο καθεστώς που ίσχυε προς της θέσεως σε ισχύ του ν. 1700 /1987.

Ειδικότερα, με το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 της εν θέματι διατάξεως, ρητώς ορίζεται ότι οι Ι. Μονές που δεν συμβλήθηκαν στην σύμβαση της 11.5.1988 μεταξύ του Ελλ. Δημοσίου και της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, ούτε προσχώρησαν μεταγενέστερα σε αυτήν, έχουν την ικανότητα να είναι οι ίδιες διάδικοι και νομιμοποιούνται ενεργητικά και παθητικά στις δίκες που αφορούν τα δικαιώματά τους επί της ακινήτου περιουσίας των, που καταλαμβάνεται υπό τους ν. 1700/87 και 1811/88. Αυτό επιτρέπει εκ νέου στις εν θέματι Ι. Μονές, να έχουν τη δυνατότητα προβολής και υπερασπίσεως των δικαιωμάτων τους επί της διετιθέμενης από τις διατάξεις αυτές ακινήτου περιουσίας τους, έναντι παντός τρίτου, συμπεριλαμβανομένου και του Ελληνικού Δημοσίου, ιδίω ονόματι, δυνατότητα την οποία είχαν αποστερηθεί με τις διατάξεις του ν. 1700/87.

Ενώ εξάλλου με το δεύτερο εδάφιο, της ίδιας παρ. 1, ρητώς ορίζεται ότι η απόδειξη των εμπραγμάτων δικαιωμάτων και της νομής των εν θέματι Ι. Μονών, στην προαναφερόμενη περιουσία τους, γίνεται με κάθε αποδεικτικό μέσο, κατά τις διατάξεις της Πολιτικής Δικονομίας, με την επιφύλαξη των διατάξεων που ίσχυαν πριν από τους νόμους 1700/87 και 1811/88, ως προς την κτήση της νομής και εμπραγμάτων δικαιωμάτων, έναντι του Ελληνικού Δημοσίου.

Επομένως, κατά τα ανωτέρω, δεν υφίσταται πλέον θέμα ισχύος του καθιερωμένου δια του άρθρου 3 παρ. 1Α του ν. 1700/87 τεκμηρίου, υπέρ του Ελλ. Δημοσίου, το οποίο, δεν μπορεί να λειτουργήσει, αφού προϋπόθεση της λειτουργίας του, ήταν ο περιορισμός των αποδεικτικών μέσων των Ι. Μονών έναντι του δημοσίου, επανερχομένων αυτών στο προϊσχύον των ανωτέρω ρυθμίσεων καθεστίως

Με τη θέσπιση όθεν της εν θέματι διατάξεως του άρθρου 55 του ν. 2413/96, δεν έχουν ισχύ πλέον έναντι των εν θέματι Ι. Μονών οι επίμαχες αντίστοιχες διατάξεις των ν. 1700 /1987 και 1811/1988, όπως αυτό άλλωστε επί πλέον συνάγεται, τόσο από την παρ. 2 της διατάξεως, με την οποία επέρχεται αυτοδίκαιη ανάκληση αφής εκδόθηκαν, όλων των διοικητικών πράξεων, εγκυκλίων κ.τ.λ. που είχαν εκδοθεί σε εκτέλεση των ν. 1700/87 και

1811/88, όσο και από την παρ. 3, στην οποία ορίζεται ότι « κάθε αντίθετη διάταξη δίκονομική και ουσιαστική καταργείται όσον αφορά τις Ιερές Μονές της παρ. 1 του παρόντος ».

Όσον αφορά εξ' άλλου στο υπό στοιχ. γ' ερώτημα, εν όψει και της αιτιολογικής εκθέσεως της διατάξεως, ότι αυτή θεσπίσθηκε ακριβώς για την πληρέστερη εναρμόνιση του εσωτερικού δικαίου προς το άρθρο 6 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και του άρθρου 1 του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου, και αυτό σε συμμόρφωση προς την εκδοθείσα απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, κατ'εφαρμογή ανειλημμένης υποχρεώσεως δια διεθνούς συμβάσεως, κατά τα προεκτεθέντα ανωτέρω, ώστε να λήξει η εκκρεμής διαφορά με τις Ιερές Μονές που προσέφυγαν στο άνω Δικαστήριο, αλλά προσέτι για να αποφευχθούν και στο μέλλον παρόμοιες διαφορές 'με ενδεχόμενες για το Ελληνικό Δημόσιο κυρώσεις και άλλες δυσμενείς επιπτώσεις, η ρύθμιση του άρθρου 55 του ν. 2413/1996, με την παραπάνω έννοια, αυτονόητα εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον.

Επομένως ενόψει των ανωτέρω εκτιθεμένων η απάντηση επί των υπό στοιχεία α', β' και γ' ερωτημάτων είναι καταφατική.

ΕΘΕΩΡΗΘΗ

Αθήνα, 23 Μαΐου 1997

Ο Προεδρεύων του
Α' Τμήματος Ν.Σ.Κ

Γ. ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ
Νομικός Σύμβουλος
του Κράτους

Ο Εισηγητής

Γ. ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ
Νομικός Σύμβουλος
του Κράτους